

GRUNDLAGSUTSKOTTET

8.2.2019

Självstyrelselagen

- ❖ Enligt självstyrelselagen har lagtinget lagstiftningsbehörighet (18 §, 12 punkten) gällande hälso- och sjukvård med vissa undantag.
- ❖ Socialförsäkringssystemet på Åland hör till rikets behörighet i enlighet med självstyrelselag § 29 punkt 3.

Grundlagen

- ❖ I Finlands grundlag (FFS 731/1999) 19 § moment 3 anges att det allmänna skall, enligt vad som närmare bestäms genom lag, tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa.

Grundlagsutskottet

- ❖ I grundlagsutskottets utlåtande GrUU 33/2004 över regeringens proposition med förslag till sjukförsäkringslag konstaterar utskottet bland annat gällande tryggad försörjning att:

”Ersättningarna och förmånerna enligt sjukförsäkringslagen är med beaktande av 19 § 2 mom. i grundlagen betydelsefulla i konstitutionellt hänseende.”

Grundlagsutskottet

- ❖ Därtill konstaterar utskottet att: ”Trygghetssystemet enligt sjukförsäkringslagen innebär också fullgörande av den skyldighet som det allmänna enligt 19 § 3 mom. i grundlagen har att tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster, främja befolkningens hälsa och stödja familjerna och andra som svarar för omsorgen om barn så att de har möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt.”

Problemen

- ❖ Invånarna på Åland fråntas sjukförsäkringsersättningar utan att ersättande system i form av valfrihetssystem införs
- ❖ Konsekvenserna av lagförslaget är andra för invånare på Åland jämfört med invånare i riket. Propositionen innehåller ingen beskrivning av dessa konsekvenser.
- ❖ Landskapsregeringen har inte involverats i beredningen trots löften
- ❖ Fler förändringar ifråga om sjukvårdsförsäkringen planeras i riket

Sammanfattning

- ❖ Riket har fortsatt ett konstitutionellt ansvar att tillse att invånarna på Åland garanteras med invånarna i riket likvärdiga sociala trygghetssystem genom socialförsäkring
- ❖ Hur ska trygghetssystemet enligt sjukförsäkringslagen efter reformen tillförsäkra tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster för invånarna på Åland med beaktande av grundlagsutskottets tolkning av 19 § 3 mom. grundlagen?
- ❖ I propositionen kan läsas att de föreslagna förändringarna i flerkanalsfinansieringen uttryckligen kan genomföras i riket eftersom det införs valfrihetssystem. Utan planerna på att införa ett system med valfrihet inom hälso- och sjukvården i riket, skulle en omdefiniering med denna utformning inte ha gjorts.
- ❖ Riket kan inte ensidigt, utgående från planer på att omorganisera hälso- och sjukvården i **riket**, förändra de grundläggande trygghetssystemen som i dag finns i socialförsäkringen **på Åland** och som enligt gällande självstyrelselag hör till rikets lagstiftnings- och förvaltningsbehörighet
- ❖ Lagförslaget i sin nuvarande form kan därmed inte genomföras

